

„Sankcja bezskuteczności abuzywnej jako odrębny rodzaj wadliwości czynności prawnej w reżimie stosunków konsumenckich.”

Streszczenie.

Zagadnieniem przewodnim rozprawy doktorskiej jest problematyka sankcji *braku związania* konsumenta nieuczciwym warunkiem umownym oraz jej odrębność względem innych rodzajów wadliwości czynności prawnych znanych przedakcesyjnemu brzmieniu Kodeksu cywilnego, ujawniająca się zarówno na płaszczyźnie konstrukcyjnej, jak i w toku usuwania skutków czynności prawnej obciążonej taką wadłą. Trzon zawarty w pracy rozważań dotyczy takich zagadnień, jak szczególne cele ochronne omawianej sankcji, jej szczególny zakres przedmiotowy i podmiotowy, szczególne zasady kontroli treści poszczególnych postanowień i całej umowy jak również szczególne zasady stwierdzania bezskuteczności części lub całości czynności prawnej oraz następczego rozliczenia stron umowy, która okazała się *trwale bezskuteczna*. Rozprawa jest ukierunkowana zarówno na analizę rzeczzonego zagadnienia w perspektywie aktualnie obowiązującego polskiego prawa cywilnego oraz przepisów dyrektywy 93/13 jak i współczesnego stanu debaty naukowej w tym zakresie, ze szczególnym uwzględnieniem aspektu związanego z brakiem panującej zgody co do charakteru prawnego badanej sankcji oraz brakiem wypracowania w doktrynie jednolitego aparatu pojęciowego służącego do opisu jej działania. W ramach prowadzonych badań analizie poddano bogaty dorobek orzeczniczy TSUE i SN, jak również orzeczenia uzyskane w ramach praktyki własnej, zapobiegając tym samym ukierunkowaniu rozważań na obszar wyłącznie teoretyczny, bez należytego odniesienia do praktyki stosowania prawa. Rozważania merytoryczne w przedmiocie charakteru prawnego sankcji *bezskuteczności abuzywnej* poprzedzone zostały rysem historycznym, który ukazuje, jak wyglądał proces kształtowania się rzeczzonej sankcji w ramach prawa polskiego oraz wspólnotowego, w tym zwłaszcza uwzględniając wpływ roli systemowej TSUE w zakresie dookreślenia cech charakteryzujących przedmiotową sankcję. Analizie poddano nadto konkurencyjność reżimów sankcyjnych z art. 58 § 1 i 2 oraz art. 385¹ § 1 KC oraz zasady, podług których – w reżimie stosunków konsumenckich – *bezskuteczność abuzywna* wyprzedza stosowanie sankcji nieważności bezwzględnej. Do omówienia wskazanego posłużono się problematyką związaną z wadliwością konsumenckich umów kredytów waloryzowanych kursem waluty obcej, któremu to zagadnieniu – ze względu na dynamikę orzeczniczą, obserwowaną zwłaszcza w zakresie judykatury TSUE dotyczącej spraw polskich konsumentów jak i podjętą w kwietniu 2024 roku uchwałą pełnego Składu Izby

Cywilnej Sądu Najwyższego – poświęcono istotną część pracy, gdyż zagadnienie to cechuje się istotnymi odmiennosciami względem klasycznego rozumienia zakresu działania sankcji z art. 385¹ § 1 KC.